

GLAZBENE PREFERENCIJE MLADIH ADOLESCENATA

Amir Begić, Jasna Šulentić Begić

Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku,
Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku,
Kralja Petra Svačića 1/F, 31000 Osijek, Hrvatska
abegic@aukos.hr; jsulentic-begic@aukos.hr

Primljen: 8. 7. 2021.
Prihvaćen: 2. 5. 2022.

Glazba ima važnu ulogu za adolescente jer se u tom životnom razdoblju oblikuju osobni i društveni identiteti, ali izgrađuju i glazbene preferencije. U okviru ovoga rada provedeno je online anketiranje koje je obuhvatilo 200 sudionika, odnosno učenika osnovnih općeobrazovnih škola iz pet hrvatskih županija u dobi od 13 i 14 godina. Cilj istraživanja bio je doznati glazbene preferencije učenika te utječu li sociodemografske varijable i nastava glazbe na njihove preferencije. Djevojčice su iskazale nešto veću sklonost prema svim ponuđenim vrstama glazbe, a posebice prema popularnoj glazbi. Sudionici čiji se roditelji bave glazbom značajno su skloniji umjetničkoj i popularnoj glazbi. Kada je u pitanju mjesto življenja, značajne razlike uočene su kod sklonosti rock glazbi koja je značajno viša kod sudionika iz grada. Sudionici koji procjenjuju da postoji utjecaj nastave glazbe i oni koji kod kuće slušaju skladbe s nastave značajno češće izvještavaju o interesu za umjetničku glazbu. Rezultati istraživanja ukazuju na potrebu većeg angažmana učitelja glazbe i roditelja u stjecanju glazbenih preferencija djece, posebice prema kvalitetnoj glazbi.

Ključne riječi: glazbene preferencije, mlađi adolescenti, nastava glazbe, osnovna općeobrazovna škola

1. Uvod

Adolescencija je razdoblje sazrijevanja tijekom kojega se dijete priprema za odraslu dob. Intenzivne promjene s kojima se adolescent susreće čine ovo razdoblje vremenom zbunjenosti, ali i otkrića. Adolescenti postupno napuštaju sigurnost djetinjstva i ulaze u svijet odraslih (Buljan Flander, 2013). Adolescencija započinje početkom puberteta i završava ostvarenjem društvene neovisnosti (Erhardt i Zagorac, 2019). Adolescencija je često turbulentno vrijeme za adolescente, kao i za njihove roditelje, obitelji i učitelje. Glazba ima važnu ulogu za adolescente jer se u tom životnom razdoblju oblikuju osobni i društveni identiteti, ali izgrađuju i glazbene preferencije (Thomas, 2016). Glazbene preferencije imaju presudnu ulogu u predstavljanju sebe, odabiru prijatelja i izražavanju grupnog identiteta (Selfhout *et al.*, 2009) jer one funkcioniraju kao društvena »značka« (North i Hargreaves, 1999; Frith, 1983) koja se koristi za simbolično prikazivanje pripadnosti različitim društvenim skupinama.

Svoje vrijednosti adolescenti oblikuju putem odnosa s obitelji, prijateljima i drugim njima važnim osobama, putem popularne kulture koja uključuje filmove, televizijske emisije i glazbu te kroz duhovne utjecaje (Buljan Flander, 2013). Stoga je društveni identitet jedan od najvažnijih čimbenika koji utječe na glazbene preferencije pojedinaca (North i Hargreaves, 2008). Glazbena preferencija ne ovisi samo o onome što pojedincu najbolje zvuči nego i o povezanosti određenih stilova glazbe s određenim društvenim skupinama (Marshall i Naumann, 2018; Upadhyay, 2013). Ljudi pripisuju više pozitivnih karakteristika ljubiteljima glazbenih stilova koji im se sami sviđaju, nego onima koji vole druge glazbene stilove (Lonsdale i North, 2009; Tekman i Hortaçsu, 2003; North i Hargreaves, 1999). Tako se adolescenti koji se glazbeno školuju mogu prepoznati prema instrumentu koji sviraju ili prema glazbenoj grupi koju preferiraju jer oni koji vole *heavy metal* glazbu vjerojatno će se družiti s onima koji imaju sličan glazbeni ukus (Thomas, 2016; North *et al.*, 2000).

Adolescentima njihova omiljena glazba služi i za reguliranje njihovih raspoloženja (Thomas, 2016; Schäfer i Sedlmeier, 2009). Brojni autori smatraju da je regulacija osjećaja jedan od glavnih razloga zašto ljudi slušaju glazbu (Chung *et al.*, 2019; Thoma *et al.*, 2012; Saarikallio, 2011; Sloboda, 2011), a poboljšanje raspoloženja naznačena je

kao najčešća dobrobit koju ljudi percipiraju dok slušaju omiljenu glazbu (Chung *et al.*, 2019; Schäfer i Sedlmeier, 2009). Također, osobine ličnosti adolescenta mogu biti činitelji koji utječu na glazbene preferencije (Thomas, 2016). Osobe različite osobnosti mogu imati različite potrebe za glazbom i odabirom glazbe za slušanje (Brown, 2012). Tako mladi koji su otvoreni za nova iskustva preferiraju intenzivne, elektroničke, umjetničke, emocionalne i melodiozne glazbene stilove dok komunikativne i senzibilne osobe više vole slušati duhovnu i refleksivnu glazbu (Upadhyay *et al.*, 2016). Schwartz i Fouts (2003) su utvrdili da su adolescenti, koji preferiraju *heavy metal* ili *rock* glazbu, općenito samostaljniji, oni koji preferiraju *pop* ili plesnu glazbu su često savjesniji i pomalo emocionalno suzdržani te da oni koji preferiraju *rock* i *pop* glazbu imaju manje teškoća u izražavanju emocija i društveniji su nego li adolescenti iz prvih dviju skupina.

2. Modeli glazbenih preferencija

Modeli glazbenih preferencija imaju dugu tradiciju, vjerojatno počevši s Cattell i Saunders (1954, prema Schäfer i Mehlhorn, 2017), koji su identificirali 12 obilježja glazbenih preferencija, ali bez jasnih tumačenja obilježja (Schäfer i Mehlhorn, 2017). Model koji su 1988. predložili Martindale i Moore (1988) pod nazivom *teorija preferencija prema prototipovima* temelji se na ideji da ljudi klasificiraju podražaje na temelju već poznate sheme. Na primjer, ako je tinejdžer razvio sklonost prema *pop* glazbi, glazbu koju sluša uspoređivat će s obrascima *pop* glazbe, tj. njenim značajkama, poput brzih ritmova i melodija koje se ponavljaju (Martindale i Moore, 1988). Svakako najistaknutije i najutjecajnije istraživanje se temeljilo na radu Rentfrowa i Goslinga (2003) koji su prvi predstavili model glazbenih preferencija koji se nije temeljio na samim stilovima, već na glazbenim karakteristikama koje oblikuju stilove i podstilove. Počevši od 14 glazbenih stilova i 66 podstilova otkrili su da 97 % sudionika istraživanja zna sve stilove, ali samo 7 % ih je znalo sve podstilove. Stoga su organizirali 14 stilova u kratki test glazbene preferencije *Short Test of Music Preference* (STOMP) koji su primijenili u sljedećim istraživanjima. Nakon prikupljanja podataka iz velikog uzorka sudionika koristili su analizu glavnih sastavnica za kategorizaciju 14 stilova u četiri obilježja glazbe, tj. glazbene preferencije dijele

na četiri obilježja: 1) refleksivna i kompleksna (*blues, jazz*, umjetnička glazba, tradicijska), 2) intenzivna i buntovna (*rock*, alternativna glazba, *heavy metal*), 3) optimistična i konvencionalna (*country*, filmska glazba, duhovna glazba, *pop*), 4) energična i ritmična glazba (*rap/hip-hop, soul/funky*, elektronička glazba, *dance*). U razradi izvornog koncepta, Rentfrow i sur. (2011) redefinirali su strukturu STOMP-a, dodajući više glazbenih stilova i podstilova. Analizirali su i potvrdili kategorizaciju u tri različita istraživanja ponovno koristeći velike uzorke sudionika. Iako priznajući da još uvijek postoji određena dvosmislenost, predložili su kategorizaciju pet obilježja, skraćeno MUSIC: 1) ležerna/blaga (*pop, soft rock, soul, r&b*), 2) nepretenciozna (*rockabilly, country, pop, rock and roll*), 3) sofisticirana (*world music, blues, jazz*, umjetnička glazba, *gospel*), 4) intenzivna (*rock, punk*, alternativna glazba, *heavy metal*) i 5) suvremena (*rap, funk, reggae*, elektronička glazba, *europop*). MUSIC model je do danas najrazrađeniji pristup jer je bio eksplicitno razvijen kako bi integrirao dosadašnja istraživanja o kategorizaciji glazbenih preferencija kojim su autori dali detaljne opise o tome kako su sortirali stilove i podstilove u pet glazbenih obilježja (Schäfer i Mehlhorn, 2017). Ležerna/blaga glazba opisana je kao romantična, opuštajuća i spora, nepretenciozna glazba uključuje različite stilove koje karakterizira mekoća zvuka kakvu se uobičajeno nalazi u kantautorskoj glazbi, sofisticirana glazba opisuje se kao složena, inteligentna i umjetnička, intenzivna je glazba napeta, glasna i energična, a suvremena recentna i ritmična (Rentfrow *et al.*, 2011). Petfaktorski model glazbenih preferencija – MUSIC model – umjetničku glazbu označava kao »sofisticiranu«, tj. kao onu koja odražava osjećaj inteligencije i složenosti. No, Meyers (2012) postavlja pitanje kako su formulirane pretpostavke o glazbenim stilovima, tj. je li to odgovor na društvenu normu povezanu s određenim glazbenim stilom ili su karakteristike same glazbe utjecale na doživljaj glazbe? Nadalje, kada pojedinac oblikuje preferenciju prema određenoj glazbi, je li ta preferencija nastala pod društvenim utjecajem ili prosudbom glazbenih karakteristika određene glazbe? (Meyers, 2012). Osim modela glazbenih preferencija STOMP i MUSIC, Miell i sur. (2005) u knjizi *Musical communication 2005*. godine predložili su *model uzajamnih povratnih informacija (reciprocal-feedback model of the response to music)*, u kojem su tri glavna čimbenika koji utječu na glazbene preferencije: 1) sama glazba, 2) situacija u kojoj se glazba slu-

ša i 3) slušatelj. Prema tom modelu estetska percepcija glazbe proizlazi iz trosmjerne interakcije između skladbe, situacije i slušatelja. Bilo koja od te tri kategorije može istodobno utjecati na druge dvije i ti utjecaji mogu funkcionirati na različite načine. Naime, osobe rade (kognitivnu) diskriminaciju i ocjenjuju različite skladbe i stilove glazbe, no te skladbe i stilovi također izazivaju različita afektivna stanja (emocije i raspoloženja). Upravo su kombinacije tih učinaka temelj glazbene preferencije odnosno estetske sklonosti i percepcije ljepote (Hargreaves, 2012).

3. Utjecaj obrazovanja, obitelji i spola na glazbene preferencije

Glazbeno obrazovanje utječe na formiranje glazbenih preferencija (Dobrota i Reić Ercegovac, 2014). Tako osobe s većim glazbenim obrazovanjem više vole moderne, složenije skladbe od osoba s nižim glazbenim obrazovanjem. Također, glazbenici više vole glazbu od ne-glazbenika, bez obzira na stil (Burke i Gridley, 1990). Mladi koji imaju višu glazbenu naobrazbu pokazuju više poštovanja prema različitim glazbenim stilovima te stoga imaju slabije definirane glazbene identitete, čime se pokazuje veliki utjecaj kulturnog okruženja u kojem se živi (Suarez-Canedo, 2013). Glazbeno obrazovanje utječe na veću preferenciju ozbiljnijih glazbenih stilova odnosno studenti glazbe pokazuju veću preferenciju umjetničke glazbe, dok njihovi vršnjaci neglazbenici više preferiraju popularnu glazbu (Hargreaves *et al.*, 1995). Adolescenti uglavnom ne doživljavaju glazbu koju slušaju u školi kao »svoju« glazbu (Thomas, 2016). Stoga, glazbeni pedagozi trebaju pomoći djeci da cjeloživotno upoznaju glazbu, bilo kao izvođači glazbe, skladatelji glazbe ili slušatelji glazbe (Thomas, 2016; North *et al.*, 2000). Aktivnost nastave glazbe koja može pomoći učiteljima glazbe u proširenju glazbenog ukusa i glazbenih preferencija učenika je aktivno slušanje glazbe (Thomas, 2016). Naime, ponovljeno slušanje skladbe može dovesti do njezinog boljeg poznavanja i razumijevanja složenosti ili strukture, što u određenom trenutku može rezultirati svidanjem skladbe koja ranije nije bila preferirana (Thomas, 2016; Hargreaves *et al.*, 2006; North i Hargreaves, 1995; Hargreaves, 1984; LeBlanc, 1982; Berlyne, 1971). Također, umjetnička glazba ponavljanjem, odnosno učestalim slušanjem, profitira više od glazbe drugih stilova (Peery i Peery, 1986).

Uz pomoć glazbenog obrazovanja, umjetnička glazba učenicima postaje poznata, a njezina estetska vrijednost pozitivno utječe na glazbeni ukus učenika i doživljavanje lijepog u umjetničkom stvaralaštvu (Škoko, 2016). Stoga je zadaća nastave glazbe ponuditi učenicima zanimljive i aktualne sadržaje, upoznati ih s različitim vrstama glazbenog izričaja među kojima i s umjetničkom glazbom, poticati kvalitetu i kreativnost u glazbi te formirati i razvijati njihov glazbeni ukus (Brđanović, 2014).

Roditeljski glazbeni ukus također usmjerava glazbene preferencije njihove djece ka određenim glazbenim stilovima, tj. roditelji utječu na glazbene preferencije svoje djece u odnosu na glazbu koju sami preferiraju (Bogt *et al.*, 2011). Roditeljski odgoj kao dio socijalizacije važan je faktor koji utječe na prijenos roditeljskog glazbenog ukusa na dijete (Rosengren, 1999, prema Bogt *et al.*, 2011). Istraživanja su pokazala kako obitelj ima važnu ulogu u stjecanju kulturnog ponašanja u raznim područjima (Nagel i Ganzeboom, 2002). Roditelji mogu aktivno prenijeti vlastiti ukus na svoju djecu na isti način kao što djecu uče stavovima, ponašanjima i navikama (Grusec i Davidov, 2007). Djeca su neizbježno izložena kulturnom repertoaru koji preferiraju njihovi roditelji. Slušajući svoju omiljenu glazbu u kući, roditelji izlažu djecu glazbi i tako mogu oblikovati glazbeni ukus djeteta. Iako je malo vjerojatno da će djeca zavoljeti i preferirati glazbu, umjetnike ili bendove koje njihovi roditelji preferiraju, ipak mogu steći glazbeni ukus (Bogt *et al.*, 2011). Preferencije različitih vrsta glazba slične su i kod studenata i njihovih obitelji iako studenti smatraju da obitelj i okolina ne utječu na njihove glazbene preferencije. Međutim, velika je sličnost u glazbenim stilovima koje preferiraju studenti i njihove obitelji te se može zaključiti kako glazba u obitelji utječe na glazbene preferencije pojedinaca (Yagisan, 2013).

Prema Schäfer i Mehlhorn (2017) utjecaj spola na glazbenu preferenciju nije toliko snažan, odnosno autori smatraju da razlike u glazbenim preferencijama u odrasloj dobi što se tiče spola nestaju. Međutim, brojna druga istraživanja ukazuju na razlike u glazbenim preferencijama s obzirom na spol. Christenson i Peterson (1988, prema Colley, 2008) otkrili su da žene više preferiraju *pop*, *soul*, disko glazbu kasnih 70-ih i *gospel* glazbu dok su muškarci skloniji *rocku*, psihodeličnom *rocku* i *bluesu*. Prema istraživanju koje su provele Dobrota i sur. (2019) žene više preferiraju refleksivno-kompleksni glazbeni stil, a muškarci

intenzivno-buntovni stil. Nije uočena značajna razlika u preferencijama tradicionalno-suvremenog etnostila ni energično-ritmičnoga glazbenog stila. Rentfrow i Gosling (2003) utvrdili su da žene više preferiraju glazbene stilove koji su energični i ritmični te konvencionalni, dok muškarci imaju veću sklonost prema intenzivnoj i buntovnoj glazbi. Prema Ok i Erdal (2015) žene preferiraju »mekše« glazbene stilove kao što je *pop*, dok muškarci preferiraju »teže« stilove kao što je *rock*. Slično tomu, Soares-Quadros Júnior i sur. (2019) proveli su istraživanje u kojem su muški adolescenti pokazali veću sklonost prema »uzbudljivoj glazbi« (*hip-hop* i *rap*). Suprotno tome, adolescentice su pokazale veću sklonost popularnim stilovima masovne konzumacije, kao i *gospelu* i konvencionalnijem stilu. North i Hargreaves (2008) utvrdili su da muški adolescenti preferiraju glazbu koja je energičnija i nekonvencionalnija dok adolescentice više preferiraju konvencionalniju glazbu i nježnije stilove kao što su lagani *rock*. Prema istraživanju Hargreaves i sur. (1995) djevojke više vole *pop*, *reggae*, *jazz*, umjetničku i tradicijsku glazbu, a mladići više vole *heavy metal* i *rock*. Do sličnih rezultata došli su Delsing i sur. (2008), tj. adolescenti pokazuju veću sklonost prema *rocku* (*heavy metal/hardrock*, *punk/hardcore/grunge*, *gothic*), a adolescentice prema *jazzu*, umjetničkoj i *gospel* glazbi te *hip-hop/rap* i *soul/R&B*.

4. Metodologija

Cilj i hipoteze istraživanja

Cilj istraživanja bio je doznati glazbene preferencije učenika osnovne općeobrazovne škole u dobi od 13 i 14 godina i utječu li sociodemografske varijable i nastava glazbe na njihove preferencije. Istraživanje je polazilo od sljedećih hipoteza:

H1: Postoji statistički značajna razlika u glazbenim preferencijama učenika starije osnovnoškolske dobi s obzirom na sociodemografske varijable (spol sudionika, bavljenje njihovih roditelja glazbom, mjesto življenja).

H2: Postoji statistički značajna razlika među učenicima starije osnovnoškolske dobi u mišljenjima o utjecaju nastave Glazbene kulture na njihove glazbene preferencije.

S obzirom na ranija istraživanja (Thomas, 2016; Ok i Erdal, 2015; Brđanović, 2014; Dobrota i Reić Ercegovac, 2014; Bogt *et al.*, 2011; Droë, 2006; Hargreaves *et al.*, 1995; Gregory, 1994), hipoteze se temelje na pretpostavkama da mjesto življenja, spol učenika, glazbena aktivnost roditelja i nastava glazbe utječu na glazbene preferencije učenika.

Uzorak i prikupljanje podataka

Istraživanje se odvijalo tijekom 2020. i 2021. godine i obuhvatilo je 200 sudionika, odnosno učenika osnovne općeobrazovne škole u dobi od 13 i 14 godina. Provedeno je u suradnji s učiteljima Glazbene kulture online anketiranjem sudionika iz pet hrvatskih županija (Zagrebačka županija, Virovitičko-podravska županija, Osječko-baranjska županija, Vukovarsko-srijemska županija i Grad Zagreb). U skladu s etičkim kodeksom istraživanja (Ajduković i Kolesarić, 2003) tražena je i dobivena suglasnost roditelja. Istraživanje su financirali autori. Uzorak je detaljnije opisan u Tablici 1.

Tablica 1. Opis uzorka (N = 200)

Spol	Muški	80 (40,0 %)
	Ženski	120 (60,0 %)
	Ukupno	200 (100,0 %)
Lokacija škole	Grad	129 (64,0 %)
	Selo	71 (36,0 %)
	Ukupno	200 (100,0 %)

Kao što se može vidjeti iz Tablice 1, u istraživanju je sudjelovalo 200 učenika od kojih 80 dječaka (40 %) i 120 djevojčica (60 %). S obzirom na mjesto življenja, raspodjela sudionika bila je sljedeća: 129 (64 %) učenika koji žive u gradu i 71 (36 %) učenik koji živi u selu.

Instrument i statistički postupak

Anonimni *online* anketni upitnik koji su sudionici ispunili sastojao se od pitanja i tvrdnji kojima su se htjela doznati njihova sociodemografska obilježja (spol, mjesto življenja, glazbena aktivnost njihovih

roditelja). Ujedno, htjelo se doznati kakve su glazbene preferencije sudionika.

Anketni je upitnik sveukupno sadržavao 22 čestice od kojih je za potrebe ovog rada iskorišteno njih 11, dok ostale kojima su se ispitivale različite navike slušanja sudionika nisu uključene u analize predstavljene u ovom radu.

Glazbene preferencije učenika ispitane su instrumentom koji se sastojao od četiri čestice koje su bile u formi Likertove skale (Primjer: *Na ljestvici od 1 do 5 označi koliko ti se sviđa umjetnička glazba, gdje 1 znači da ti se uopće ne sviđa, 2 da ti se donekle ne sviđa, 3 niti sviđa, niti ne sviđa, 4 da ti se donekle sviđa, a 5 da ti se jako sviđa*). Preferencija prema određenoj vrsti glazbe tretirana je kao zavisna varijabla u ovom istraživanju. Mišljenja sudionika o utjecaju nastave Glazbene kulture na njihove glazbene preferencije ispitana su instrumentom koji je sadržavao dvije čestice (ponuđeni odgovori bili su *da/ne*), a mišljenja sudionika tretirana su također kao zavisna varijabla.

Za obradu kvantitativnih podataka korišten je T-test s ciljem utvrđivanja mogućih statistički značajnih razlika između glazbenih preferencija sudionika, nastave Glazbene kulture kao i sociodemografskih podataka. Kvantitativni podatci obrađeni su računalnim programom SPSS.

Rezultati i rasprava

Na početku upitnika od sudionika se htjelo doznati koliko često slušaju glazbu (Tablica 2) te bave li se ili su se bavili aktivno glazbom njihovi roditelji (Tablica 3).

Tablica 2. Učestalost slušanja glazbe

Koliko često slušaš glazbu?	N	%
Svaki dan	159	79,5
Nekoliko puta tjedno	37	18,5
Ne slušam	4	2,0
Ukupno	200	100

Tablica 3. Bavljenje roditelja glazbom

Moji roditelji su se bavili ili se bave glazbom.	N	%
Da	82	41,0
Ne	118	59,0
Ukupno	200	100

Od ukupnog broja učenika (N = 200) njih 159 (79,5 %) izjavilo je kako to čini svaki dan, 37 sluša glazbu nekoliko puta tjedno (18,5 %), dok četvero sudionika uopće ne sluša glazbu (2 %). Što se tiče glazbene aktivnosti roditelja, 82 (41 %) učenika izjavilo je kako su se njihovi roditelji bavili ili se bave glazbom, dok je njih 118 (59 %) izjavilo suprotno.

U nastavku upitnika od učenika se htjelo doznati koliko često posjećuju koncerte umjetničke glazbe (Tablica 4) odnosno popularne glazbe (Tablica 5).

Tablica 4. Učestalost odlazaka na koncerte umjetničke glazbe

Koliko često ideš na koncerte umjetničke glazbe?	N	%
Jednom tjedno	3	1,5
Jednom mjesečno	7	3,5
Nekoliko puta godišnje	78	39,0
Ne idem	112	56,0
Ukupno	200	100

Tablica 5. Učestalost odlazaka na koncerte popularne glazbe

Koliko često ideš na koncerte popularne glazbe?	N	%
Jednom tjedno	2	1,0
Jednom mjesečno	9	4,5
Nekoliko puta godišnje	87	43,5
Ne idem	102	51,0
Ukupno	200	100

Kao što je vidljivo iz Tablice 4, više od polovice sudionika ($N = 112$) ne posjećuje koncerte umjetničke glazbe, dok isto to njih 78 (39 %) čini nekoliko puta godišnje. Slično je i s odlascima na koncerte popularne glazbe na koje ne odlazi 102 učenika (51 %), a njih 87 (43,5 %) odlazi nekoliko puta godišnje. Sudionici u vrlo malom postotku na tjednoj razini odlaze na koncerte umjetničke glazbe (3 %) odnosno popularne glazbe (2 %). Pretpostavljamo da su rezultati odraz dobi učenika koji još ne posjećuju samostalno koncerte u značajnijoj mjeri. Uloga roditelja bi u ovom slučaju mogla biti važna za stjecanje navike kulture odlazaka na koncerte. Osim toga, treba naglasiti kako dobivene rezultate treba uzeti s određenom dozom rezerve jer je na iste zasigurno utjecala Covid-19 pandemija za vrijeme koje su koncerti rijetko bili organizirani ili ih uopće nije bilo.

S ciljem provjere hipoteze H1 koja je glasila *Postoji statistički značajna razlika u glazbenim preferencijama učenika starije osnovnoškolske dobi s obzirom na sociodemografske varijable (spol sudionika, bavljenje njihovih roditelja glazbom, mjesto življenja)*, uspoređeni su dobiveni rezultati (Tablice 6, 7 i 8).

Tablica 6. T-test za nezavisne uzorke s obzirom na spol sudionika

Varijabla	Spol	N	M	SD	t
Sviđanje umjetničke glazbe	Muški	80	3,14	1,21	-1,64
	Ženski	120	3,42	1,16	
Sviđanje rock glazbe	Muški	80	3,09	1,29	-1,34
	Ženski	120	3,34	1,33	
Sviđanje turbo-folk glazbe	Muški	80	2,10	1,36	-1,76
	Ženski	120	2,45	1,39	
Sviđanje pop glazbe	Muški	80	3,59	1,25	-4,09***
	Ženski	120	4,23	,98	

$p < .05^*$; $p < .01^{**}$; $p < .001^{***}$

T-testom za nezavisne uzorke s obzirom na spol sudionika (Tablica 6), utvrđena je da značajne razlike između djevojčica i dječaka postoje

s obzirom na sklonost popularnoj glazbi ($p < .001$) pri čemu djevojčice značajno češće izvještavaju o interesu za pop glazbu ($M = 4.23$). Ovi rezultati su u skladu s ranijim istraživanjima (Sokołowski *et al.*, 2019; Dobrota *et al.*, 2019; Ok i Erdal, 2015; Colley, 2008; Hargreaves *et al.*, 1995). Sveukupno gledajući, djevojčice su iskazale nešto veću sklonost prema svim ponuđenim vrstama glazbe.

Tablica 7. T-test za nezavisne uzorke s obzirom na mjesto življenja sudionika

Varijabla	Mjesto	N	M	SD	t
Sviđanje umjetničke glazbe	Grad	129	3,32	1,29	,21
	Selo	71	3,28	,97	
Sviđanje rock glazbe	Grad	129	3,40	1,27	2,27*
	Selo	71	2,96	1,37	
Sviđanje turbo-folk glazbe	Grad	129	2,19	1,39	-1,71
	Selo	71	2,54	1,37	
Sviđanje pop glazbe	Grad	129	4,06	1,16	1,46
	Selo	71	3,82	1,07	

$p < .05^*$; $p < .01^{**}$; $p < .001^{***}$

T-testom za nezavisne uzorke utvrđene su značajne razlike prema mjestu življenja s obzirom na sklonost *rock* glazbi ($p < .05$) koja je značajno viša kod sudionika iz grada (Tablica 7). Slični rezultati dobiveni su u još jednom istraživanju (Sokołowski *et al.*, 2019).

Tablica 8. T-test za nezavisne uzorke s obzirom na glazbenu aktivnost roditelja sudionika

Varijabla	Glazbena aktivnost roditelja	N	M	SD	t
Sviđanje umjetničke glazbe	Da	82	3,56	1,06	2,58*
	Ne	118	3,13	1,24	

Sviđanje rock glazbe	Da	82	3,27	1,28	,25
	Ne	118	3,22	1,35	
Sviđanje turbo-folk glazbe	Da	82	2,12	1,26	-1,61
	Ne	118	2,44	1,46	
Sviđanje pop glazbe	Da	82	4,32	1,01	3,66***
	Ne	118	3,74	1,17	

$p < .05^*$; $p < .01^{**}$; $p < .001^{***}$

T-testom za nezavisne uzorke utvrđena je značajna razlika između sudionika s obzirom na bavljenje glazbom roditelja (Tablica 8), pri čemu su sudionici čiji se roditelji bave glazbom značajno skloniji umjetničkoj glazbi ($p < .05$) i popularnoj glazbi ($p < .001$). Boneta i sur. (2017) također su utvrdili kako glazbeno obrazovani roditelji ili oni koji se aktivno bave glazbom češće s djecom slušaju umjetničku glazbu nego roditelji bez glazbene naobrazbe. Pretpostavljamo da glazbeno obrazovani roditelji ujedno s djecom češće slušaju i popularnu glazbu, a roditeljski glazbeni ukus usmjerava glazbene preferencije njihove djece (Bogt *et al.*, 2011).

S obzirom na dobivene rezultate, hipoteza H1 *Postoji statistički značajna razlika u glazbenim preferencijama učenika starije osnovnoškolske dobi s obzirom na sociodemografske varijable (spol sudionika, bavljenje njihovih roditelja glazbom, mjesto življenja)* djelomično je prihvaćena. Naime, statistički značajna razlika s obzirom na spol uočena je samo u preferenciji prema popularnoj glazbi kojoj su više sklone djevojčice, a s obzirom na mjesto življenja u preferenciji prema rock-glazbi koju više preferiraju učenici iz grada. Učenici čiji roditelji su se bavili ili se bave glazbom u većoj mjeri preferiraju umjetničku i pop glazbu u odnosu na učenike glazbeno neangažiranih roditelja.

Sa svrhom provjere hipoteze H2 koja je glasila *Postoji statistički značajna razlika među učenicima starije osnovnoškolske dobi u mišljenjima o utjecaju nastave Glazbene kulture na njihove glazbene preferencije* uspoređeni su dobiveni rezultati (Tablice 9 i 10).

Tablica 9. T-test za nezavisne uzorke s obzirom na mišljenje sudionika o utjecaju nastave Glazbene kulture na glazbene preferencije

Varijabla	Mišljenje o utjecaju glazbene nastave na glazbene preferencije	N	M	SD	t
Sviđanje umjetničke glazbe	Da	73	3,86	,98	5,38***
	Ne	127	2,98	1,18	
Sviđanje rock glazbe	Da	73	3,29	1,34	,39
	Ne	127	3,21	1,31	
Sviđanje turbo-folk glazbe	Da	73	2,05	1,24	-1,99*
	Ne	127	2,46	1,45	
Sviđanje pop glazbe	Da	73	4,07	1,06	,88
	Ne	127	3,92	1,18	

$p < .05^*$; $p < .01^{**}$; $p < .001^{***}$

T-testom za nezavisne uzorke s obzirom na mišljenje sudionika o utjecaju nastave Glazbene kulture na glazbene preferencije sudionika (Tablica 9), utvrđena je značajna razlika između sudionika s obzirom na sklonost umjetničkoj glazbi ($p < .001$), pri čemu sudionici koji procjenjuju da postoji utjecaj nastave glazbe značajno češće izvještavaju o interesu za umjetničku glazbu ($M = 3,86$). Suprotno tomu, sudionici koji smatraju da nema utjecaja nastave glazbe na sklonosti, značajno češće slušaju *turbo-folk* glazbu ($p < .05$). S obzirom da se u nastavi glazbe učenici najvećim dijelom i upoznaju s umjetničkom glazbom, dobiveni rezultat ne iznenađuje.

Tablica 10. T-test za nezavisne uzorke s obzirom na mišljenje sudionika o utjecaju skladbi upoznatih u nastavi Glazbene kulture na glazbene preferencije

Varijabla	Slušanje skladbi kod kuće upoznatih na nastavi Glazbene kulture	N	M	SD	t
Sviđanje umjetničke glazbe	Da	82	3,87	1,03	6,05***
	Ne	118	2,92	1,14	
Sviđanje rock glazbe	Da	82	3,43	1,23	1,68
	Ne	118	3,11	1,36	
Sviđanje turbo-folk glazbe	Da	82	2,34	1,39	,27
	Ne	118	2,29	1,39	
Sviđanje pop glazbe	Da	82	4,10	1,01	1,27
	Ne	118	3,89	1,21	

$p < .05^*$; $p < .01^{**}$; $p < .001^{***}$

T-testom za nezavisne uzorke s obzirom na slušanje skladbi kod kuće upoznatih u nastavi Glazbene kulture (Tablica 10), utvrđena je značajna razlika između sudionika s obzirom na sklonost umjetničkoj glazbi ($p < .001$) i bavljenje glazbom roditelja ($p < .05$), pri čemu sudionici koji slušaju skladbe s nastave glazbe značajno češće izvještavaju o interesu za umjetničku glazbu ($M = 3,87$). I u ovom slučaju rezultat ne iznenađuje s obzirom na dominantnu zastupljenost umjetničke glazbe u nastavi glazbe. S obzirom na sklonosti *turbo-folk*, *rock* i popularnoj glazbi, nisu utvrđene značajne razlike ($p > .05$).

S obzirom na dobivene rezultate, hipoteza H2 koja je glasila *Postoji statistički značajna razlika među učenicima starije osnovnoškolske dobi u mišljenjima o utjecaju nastave Glazbene kulture na njihove glazbene preferencije* također je djelomično prihvaćena. Naime, sudionici koji su mišljenja kako nastava glazbe utječe na ono što vole slušati u većoj mjeri preferiraju umjetničku glazbu, dok su sudionici koji su suprotnog mišljenja skloniji *turbo-folk* glazbi. Također, učenici koji kod kuće slušaju skladbe koje slušaju u nastavi u većoj mjeri preferiraju umjetničku glazbu.

Konačno, uočene su i statistički značajne povezanosti između istraživanih varijabli (Tablica 11).

Tablica 11. Matrica korelacijskih odnosa odabranih varijabli

		Sviđanje umjetničke glazbe	Sviđanje rock glazbe	Sviđanje turbo-folk glazbe	Sviđanje pop glazbe	Posjećivanje koncerata popularne glazbe	Posjećivanje koncerata umjetničke glazbe	Učestalost slušanja glazbe
Sviđanje umjetničke glazbe	r	/	,15*	-,08	,26***	,17*	,37***	,03
	N	200	200	200	200	200	200	200
Sviđanje rock glazbe	r	,15*	/	,01	,091	,19**	-,05	-,01
	N	200	200	200	200	200	200	200
Sviđanje turbo-folk glazbe	r	-,08	,01	/	-,056	,12	-,11	,01
	N	200	200	200	200	200	200	200
Sviđanje pop glazbe	r	,26***	,09	-,06	/	,14	,09	,15*
	N	200	200	200	200	200	200	200
Posjećivanje koncerata popularne glazbe	r	,17*	,19**	,12	,138	/	,36***	,19**
	N	200	200	200	200	200	200	200
Posjećivanje koncerata umjetničke glazbe	r	,37***	-,05	-,11	,086	,36***	/	,13
	N	200	200	200	200	200	200	200
Učestalost slušanja glazbe	r	,03	-,01	,01	,15*	,19**	,13	/
	N	200	200	200	200	200	200	200

p<.05*; p<.01**; p<.001***

Matrica korelacijskih odnosa pokazala je isključivo pozitivne statistički značajne povezanosti između varijabli. Varijabla *Sviđanje umjetničke glazbe* pozitivno je umjereno povezana s varijablom *Posjećivanje koncerata umjetničke glazbe* ($p < .001$) te nisko pozitivno povezana s *Posjećivanjem koncerata popularne glazbe* ($p < .05$). Također, sudionici skloni umjetničkoj glazbi iskazivali su i pozitivniji interes te sklonost popularnoj ($p < .001$) i *rock* glazbi ($p < .05$). Utvrđeno je i da povećanje interesa za koncerte popularne glazbe značajno povećava sklonost učenika da posjećuju koncerte umjetničke glazbe ($p < .001$). Učestalost slušanja glazbe je pozitivno nisko povezana sa sklonošću popularnoj glazbi ($p < .05$) i posjećivanju koncerata popularne glazbe ($p < .01$). Sveukupno gledajući, čini se kako su sudionici koji preferiraju umjetničku glazbu otvoreniji prema drugim vrstama glazbe, prije svega *pop* i *rock* glazbi te češće posjećuju koncerte umjetničke, ali i popularne glazbe. Također, utvrđeno je kako su sudionici čiji se roditelji bave glazbom značajno skloniji umjetničkoj i popularnoj glazbi. Različita istraživanja (Boneta *et al.*, 2017; Bogt *et al.*, 2011) su pokazala kako glazbeno obrazovani roditelji češće s djecom slušaju umjetničku glazbu nego roditelji bez glazbene naobrazbe, a što je vjerojatno slučaj i s popularnom glazbom.

5. Zaključak

U okviru ovoga rada provedeno je istraživanje kojim su se htjele utvrditi glazbene preferencije učenika starije osnovnoškolske dobi, točnije mlađih adolescenata starosti 13 i 14 godina, kao i utječu li sociodemografske varijable (spol sudionika, bavljenje njihovih roditelja glazbom, mjesto življenja) te smatraju li da nastava glazbe utječe na njihove preferencije. Rezultati su pokazali kako velika većina sudionika svakodnevno sluša glazbu, ali polovica uopće ne posjećuje koncerte umjetničke ili popularne glazbe. Pretpostavljamo da su rezultati odraz dobi učenika koji ipak još ne posjećuju samostalno koncerte u značajnijoj mjeri. Međutim, živa izvedba je najčešće i najbolji način upoznavanja glazbenog djela i na učiteljima glazbe je, ali i na roditeljima, da potaknu sudjelovanje učenika na koncertnim događanjima čime bi stekli naviku kulture odlazaka na koncerte. S obzirom na spol, djevojčice su iskazale nešto veću sklonost prema svim ponuđenim vrstama glazbe,

a posebice prema popularnoj glazbi, što je u skladu s brojnim drugim istraživanjima (Sokołowski *et al.*, 2019; Dobrota *et al.*, 2018; Ok i Erdal, 2015; Colley, 2008; Hargreaves *et al.*, 1995). Nadalje, utvrđena je značajna razlika između sudionika s obzirom na bavljenje glazbom roditelja, pri čemu su sudionici čiji se roditelji bave glazbom značajno skloniji umjetničkoj i popularnoj glazbi. Kada je u pitanju mjesto življenja, sudionici koji žive u gradu iskazali su veću sklonost prema svim ponuđenim vrstama glazbe osim prema *turbo-folk* glazbi. Ujedno, statistički značajne razlike uočene su kod sklonosti *rock* glazbi koja je značajno viša kod sudionika iz grada.

Istraživanjem se također htjelo doznati mišljenje sudionika o utjecaju nastave glazbe na njihove glazbene preferencije. Sudionici koji procjenjuju da postoji utjecaj nastave glazbe i oni koji kod kuće slušaju skladbe s nastave značajno češće izvještavaju o interesu za umjetničku glazbu. Rezultat ne iznenađuje s obzirom na dominantnu zastupljenost umjetničke glazbe u nastavi glazbe. Ipak ovaj rad želi ukazati na to da bi slušanju, kao dominantnom području u nastavi glazbe, trebalo pridavati još veću pozornost i animirati učenike za slušanje kvalitetne glazbe i izvan učionice.

Navedene rezultate i zaključke treba uzeti u obzir s određenom dozom rezerve uslijed nekoliko ograničenja ovog istraživanja. Dobna skupina sudionika obuhvatila je samo učenike završnih razreda osnovne škole. Istraživanje bi se moglo proširiti i na učenike petog i šestog razreda kao i na učenike gimnazije čime bi se mogao pratiti razvoj stjecanja njihovih glazbenih preferencija tijekom odrastanja i adolescencije. Također, povećanjem uzorka i proširenjem istraživanja na druge hrvatske županije mogle bi se utvrditi moguće razlike u glazbenim preferencijama učenika iz različitih županija, a uključenjem drugih varijabli poput školskog uspjeha i socioekonomskog i sociokulturnog statusa obitelji vjerojatno bi se dobio cjelovitiji uvid u istraživanu problematiku.

Mišljenja smo kako su rezultati istraživanja ukazali na potrebu većeg angažmana učitelja glazbe i roditelja u stjecanju glazbenih preferencija djece, posebice prema kvalitetnoj glazbi. Stjecanje kulture slušanja, kako u učionici tako i izvan nje, treba biti brižno i pažljivo usmjeravano od roditelja i odgojno-obrazovnih djelatnika.

Literatura

- Ajduković, Marina; Kolesarić, Vladimir (ur.) (2003), *Etički kodeks istraživanja s djecom*, Zagreb: Vijeće za djecu Vlade Republike Hrvatske, Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži.
- Berlyne, Daniel E. (1971), *Aesthetics and psychobiology*, New York, NY: Appleton-Century-Crofts.
- Bogt ter, Tom; Delsing, Marc F. M.; Zalk, Maarten J. M. H.; Christenson, van Peter G. i Meeus, Wim H. J. (2011), »Intergenerational continuity of taste: Parental and adolescent music preferences«, *Social Forces* 90(1), str. 297–319. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/254964890_Intergenerational_Continuity_of_Taste_Parental_and_Adolescent_Music_Preferences [12. 5. 2021.] <https://doi.org/10.1093/sf/90.1.297>
- Boneta, Željko; Čamber Tambolaš, Akvilina; Ivković, Željka (2017), »Oblici roditeljskoga glazbenog kulturnog kapitala i glazbena socijalizacija djece rane i predškolske dobi«, *Revija za sociologiju*, 47(1), str. 5–36. <https://doi.org/10.5613/rzs.47.1.1>
- Brdanović, Davor (2014), »Glazbene preferencije učenika srednje glazbene škole«, *Napredak* 154(1–2), str. 47–64.
- Brown, Robert A. (2012), »Music preferences and personality among Japanese university students«, *International Journal of Psychology*, 47(4), str. 259–268. <https://doi.org/10.1080/00207594.2011.631544>
- Buljan Flander, Gordana (2013), »Adolescencija-izazovi odrastanja«, *Lađa*, 8, 3(9), str. 2–13. Dostupno na: https://issuu.com/glaskonc/docs/001361_004 [12. 6. 2021.]
- Burke, Michael J.; Gridley, Mark C. (1990), »Musical preferences as a function of stimulus complexity and listeners' sophistication«, *Perceptual and Motor Skills*, 71(2), str. 687–690. <https://doi.org/10.2466/pms.1990.71.2.687>
- Chung, Yu-Chi; Greasley, Alinka E.; Hu, Li-Yu (2019), »The relationship between musical preferences and type D personality«, *Psychology of Music*, 47(1), str. 3–17. <https://doi.org/10.1177/0305735617733809>
- Colley, Ann (2008), »Young people's musical taste: Relationship with gender and gender-related traits«, *Journal of Applied Social Psychology*, 38(8), str. 2039–2055. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2008.00379.x>
- Delsing, Marc J. M. H.; Bogt ter, Tom F. M.T.; Engels; Rutger C. M. E.; Meeus, Wim H. J. (2008), »Adolescents' music preferences and personality characteristics«, *European Journal of Personality*, 22(2), str. 109–130. <https://doi.org/10.1002/per.665>
- Dobrota, Snježana, Reić Ercegovac, Ina; Habe, Katarina (2019), »Gender differences in musical taste: The mediating role of functions of music«, *Društvena istraživanja*, 28(4), str. 567–586. <https://doi.org/10.5559/di.28.4.01>
- Dobrota, Snježana; Reić Ercegovac, Ina (2014), »Students' musical preferences: The role of music education, characteristics of music and personality traits«, *Croatian Journal of Education* 16(2), str. 363–384.

- Droe, Kevin (2006), »Music preference and music education: A review of literature«, *Update: Applications of Research in Music Education*, 24(2), str. 23–31. <https://doi.org/10.1177/87551233060240020103>
- Erhardt, Julija; Zagorac, Ivana (2019), »Neuroenhancement and vulnerability in adolescence«, *JAHR: Europski časopis za bioetiku*, 10(1), str. 149–170. <https://doi.org/10.21860/j.10.1.8>
- Frith, Simon (1983), *Sound effects: Youth, leisure and the politics of rock 'n' roll*, London: Constable.
- Gregory, Dianne (1994), »Analysis of listening preferences of high school and college musicians«, *Journal of Research in Music Education*, 42(4), str. 331–42. <https://doi.org/10.2307/3345740>
- Grusec, Joan E.; Davidov, Maayan (2007), »Socialization in the family: The role of parents«, u: Grusec, Joan E.; Hastings, Paul D. (ur.), *Handbook of Socialization: Theory and Research*, New York, NY: Guilford Press, str. 284–308. Dostupno na: <https://silo.pub/qdownload/handbook-of-socialization-theory-and-research.html> [12. 6. 2021.]
- Hargreaves, David J. (2012), »Musical imagination: Perception and production, beauty and creativity«, *Psychology of Music*, 40(5), str. 539–557. <https://doi.org/10.1177/0305735612444893>
- Hargreaves, David J.; North, Adrian C.; Tarrant, Mark (2006), »Musical preference and taste in childhood and adolescence«, u: McPherson, Gary E. (ur.), *The child as musician: A handbook of musical development*, Oxford; New York: Oxford University Press, str. 135–154. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198530329.003.0007>
- Hargreaves, David J.; Comber, Chris; Colley, Ann (1995), »Effects of age, gender, and training on musical preferences of British secondary school students«, *Journal of Research in Music Education*, 43(3), str. 242–250. <https://doi.org/10.2307/3345639>
- Hargreaves, David J. (1984), »The effects of repetition on liking for music«, *Journal of Research in Music Education*, 32, str. 35–47. <https://doi.org/10.2307/3345279>
- LeBlanc, Albert (1982), »An interactive theory of music preference«, *Journal of Music Therapy*, 19, str. 28–45. <https://doi.org/10.1093/jmt/19.1.28>
- Lonsdale, Adam J.; North, Adrian C. (2009), »Musical taste and ingroup favouritism«, *Group Processes & Intergroup Relations*, 12(3), str. 319–327. <https://doi.org/10.1177/1368430209102842>
- Marshall, Shantal R.; Naumann, Laura P. (2018), »What's your favorite music? Music preferences cue racial identity«, *Journal of Research in Personality*, 76, str. 74–91. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2018.07.008>
- Martindale, Colin; Moore, Kathleen (1988), »Priming, prototypicality, and preference«, *Journal of Experimental Psychology: Human Perception and Performance*, 14, str. 661–670. <https://doi.org/10.1037/0096-1523.14.4.661>

- Meyers, Chanel K. (2012), »Influences on Music Preference Formation«, *PURE Insights*, 1(7), str. 31–34. Dostupno na: <https://digitalcommons.wou.edu/pure/vol1/iss1/7> [12. 6. 2021.]
- Miell, Dorothy E., MacDonald, Raymond A. R.; Hargreaves, David J. (ur.) (2005), *Musical communication*, Oxford, UK: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198529361.001.0001>
- Nagel, Ineke; Ganzeboom, Harry B. G. (2002), »Participation in legitimate culture: Family and school effects from adolescence to adulthood«, *Netherlands Journal of Social Sciences*, 38(2), str. 102–120. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/46648341_Participation_in_Legitimate_Culture_Family_and_School_Effects_From_Adolescence_to_Adulthood [12. 6. 2021.]
- North, Adrian C.; Hargreaves, David J. (2008), *The social and applied psychology of music*, New York, NY: Oxford University Press.
- North, Adrian C.; Hargreaves, David J.; O'Neill, S. A. (2000), »The importance of music to adolescents«, *British Journal of Educational Psychology*, 70, str. 255–272. <https://doi.org/10.1348/000709900158083>
- North, Adrian C.; Hargreaves, David J. (1999), »Music and adolescent identity«, *Music Education Research*, 1, str. 75–92. <https://doi.org/10.1080/1461380990010107>
- North, Adrian C.; Hargreaves, David J. (1995), »Subjective complexity, familiarity, and liking for popular music«, *Psychomusicology*, 14, str. 77–93. <https://doi.org/10.1037/h0094090>
- Ok, Üzeyir; Erdal, Barış (2015), »Religious and demographic indicators of music preference in a Turkish sample«, *Musicae Scientiae*, 19(1), str. 23–43. <https://doi.org/10.1177/1029864914558965>
- Peery, J. Craig; Peery, Irene W. (1986), »Effects of exposure to classical music on the musical preferences of preschool children«, *Journal of Research in Music Education*, 34(1), str. 24–33. <https://doi.org/10.2307/3344795>
- Rentfrow, Peter J.; Goldberg, Lewis, R.; Levitin, Daniel J. (2011), »The structure of musical preferences: A five-factor model«, *Journal of Personality and Social Psychology*, 100(6), str. 1139–1157. <https://doi.org/10.1037/a0022406>
- Rentfrow, Peter J.; Gosling, Samuel D. (2003), »The do re mi's of everyday life: The structure and personality correlates of music preferences«, *Journal of Personality and Social Psychology*, 84(6), str. 1236–1256. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.84.6.1236>
- Saarikallio, Suvi (2011), »Music as emotional self-regulation throughout adulthood«, *Psychology of Music*, 39(3), str. 307–327. <https://doi.org/10.1177/0305735610374894>
- Schäfer, Thomas; Mehlhorn, Claudia (2017), »Can personality traits predict musical style preferences?«, *A Meta-Analysis, Personality and Individual Differences*, 116(1), str. 265–273. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.04.061>

- Schäfer, Thomas; Sedlmeier, Peter (2009), »From the functions of music to music preference«, *Psychology of Music*, 37, str. 279–300. <https://doi.org/10.1177/0305735608097247>
- Schwartz, Kelly D.; Fouts, Gregory T. (2003), »Music preferences, personality style, and developmental issues of adolescents«, *Journal of Youth and Adolescence*, 32, str. 205–213. <https://doi.org/10.1023/A:1022547520656>
- Selfhout, Maarten H. W.; Branje, Susan J. T. S.; Bogt ter, Tom F. M.; Meeus, Wim H. J. (2009), »The role of music preferences in early adolescents' friendship formation and stability«, *Journal of Adolescence*, 32, str. 95–107. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2007.11.004>
- Sloboda, John A. (2011), »Music in everyday life: The role of emotions«, u: Juslin, Patrik N. (ur.), *Handbook of music and emotion: Theory, research, applications*, Oxford, UK: Oxford University Press, str. 493–514. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199230143.003.0018>
- Soares-Quadros, João F. Jr.; Quiles, Oswaldo Lorenzo; Herrera Torres, Lucía; Santos, Naiara (2019), »Gender and religion as factors of individual differences in musical preference«, *Musicae Scientiae*, 23(4), str. 525–539. <https://doi.org/10.1177/1029864918774834>
- Sokołowski, Jakub; Hardy, Wojciech; Lewandowski, Piotr; Wyrzykowska, Katarzyna; Messyasz, Karolina; Szczepaniak, Karolina; Frankiewicz-Olczak, Izabela (2019), *A comprehensive study of the Polish music market*, Warszawa: Ministry of Culture and National Heritage of Poland. Dostupno na: <https://ibs.org.pl/app/uploads/2020/04/A-comprehensive-study-of-the-Polish-music-market-summary.pdf> [12. 6. 2021.]
- Suarez-Canedo, Luis Roman (2013), »Students' musical preferences and music analysis learning in secondary education«, *International Journal for Cross-Disciplinary Subjects in Education (IJCDSE)*, Special Issue 3(2), str. 1472–1475. Dostupno na: <https://scholar.google.es/scholar?oi=bibs&hl=hr&cluster=12281560389439828111> [12. 6. 2021.] <https://doi.org/10.20533/ijcdse.2042.6364.2013.0206>
- Škojo, Tihana (2016), »Glazbene preferencije učenika kao polazište za realizaciju izvannastavnih aktivnosti u strukovnim školama«, *Život i škola*, 62(2), str. 167–184.
- Tekman, Hasan Gürkan; Hortaçsu, Nuran (2003), »Perceiving and reasoning about musical styles and their listeners: The role of social identity«, u: Kopiez, Reinhard; Lehmann, Andreas C.; Wolther, Irving; Wolf, Christian (ur.), *Proceedings of the 5th Triennial ESCOM Conference*, Hanover: University of Music and Drama, str. 510–513. Dostupno na: https://www.epos.uni-osnabrueck.de/books/k/klww003/pdfs/027_Tekman_Proc.pdf [12. 6. 2021.]
- Thoma, Myriam V.; Ryf, Stefan; Mohiyeddini, Changiz; Ehler, Ulrike; Nater, Urs M. (2012), »Emotion regulation through listening to music in everyday situations«, *Cognition & Emotion*, 26(3), str. 550–560. <https://doi.org/10.1080/02699931.2011.595390>

- Thomas, Karen S. (2016), »Music preferences and the adolescent brain: A review of literature«, *Update: Applications of Research in Music Education*, 35(1), str. 47–53. <https://doi.org/10.1177/8755123315576534>
- Upadhyay, Durgesh K.; Shukla, Ridhima; Chakraborty, Aheli (2016), »Factor structure of music preference scale and its relation to personality«, *Journal of Indian Academy of Applied Psychology*, 43(1), str. 104–113. Dostupno na: <https://ssrn.com/abstract=2882418> [12. 6. 2021.]
- Upadhyay, Durgesh K. (2013), »Music engagement, music preferences and functions of music listening«, *International Journal of Social Science and Humanity*, 3(3), str. 287–291. <https://doi.org/10.7763/IJSSH.2013.V3.246>
- Yagisan, Nihan (2013), »Musical preferences of university students and the correlation of these preferences with aggressiveness sed«, *Journal of Art Education*, 1(2), str. 96–113. Dostupno na: <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=687105> [12. 6. 2021.] <https://doi.org/10.7816/sed-01-02-07>

MUSICAL PREFERENCES OF YOUNGER ADOLESCENTS

Amir Begić, Jasna Šulentić Begić

Music plays an important role for adolescents since personal and social identities are formed during this period of life, but they also build musical preferences. Within this paper, an online survey was conducted, which included 200 respondents, i.e. primary school students from five Croatian counties aged 13 and 14. The aim of the research was to find out the musical preferences of students and whether sociodemographic variables and music teaching influence their preferences. The girls showed a slightly greater preference for all types of music offered, and especially for popular music. Respondents whose parents are involved in music are significantly more inclined to artistic and popular music. When it comes to place of residence, significant differences were observed in the preference for rock music, which is significantly higher among respondents from the city. Respondents who estimate that there is an impact of music teaching and those who listen to compositions from classes at home report an interest in art music significantly more often. The results of the research indicate the need for greater involvement of music teachers and parents in acquiring children's musical preferences, especially towards quality music.

Keywords: *musical preferences, younger adolescents, music teaching, primary school*